AKADEMIA GÓRNICZO-HUTNICZA
IM. STANISŁAWA STASZICA W KRAKOWIE

Analiza leksykalna – 2

Teoria kompilacji

Dr inż. Janusz Majewski
Katedra Informatyki

Zadanie analizy leksykalnej

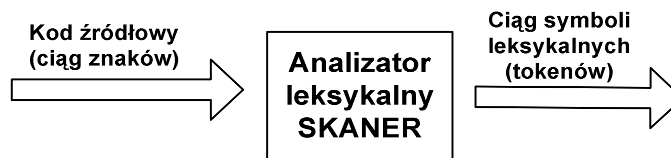

- wyodrębnianie symboli leksykalnych (tokenów)
- ignorowanie komentarzy
- ignorowanie białych znaków (spacji, tabulacji, znaków nowej linii…)
- korelowanie błędów zgłaszanych przez kompilator z numerami linii
- tworzenie kopii zbioru wejściowego (źródłowego) łącznie z komunikatami o błędach
- czasami realizacja funkcji preprocessingu, rozwijanie makrodefinicji

Specyfikacja analizatora leksykalnego (1)

wyrażenie_regularne_1	{akcja_1}
wyrażenie_regularne_2	{akcja_2}
……….	……..
wyrażenie_regularne_n	{akcja_n}

Zasady interpretacji specyfikacji:

- Zawsze rozpoznawany i uzgadniany jest token odpowiadający możliwie najdłuższemu leksemowi.
- W przypadku, gdy ten sam leksem odpowiada więcej niż jednemu tokenowi, uzgadniany jest token odpowiadający najwcześniejszej z „pasujących” pozycji specyfikacji.

Specyfikacja analizatora leksykalnego (2)

Przykład:

a	{akcja_1}
abb	{akcja_2}
a^*b^+	{akcja_3}

Analizowany łańcuch: aabba

Możliwe interpretacje: **a|abb|a**, **a|a|bb|a, a|a|b|b|a, aabb|a**

1 2 1 1 1 3 1 1 1 3 3 1 3 1

Poprawna interpretacja: **aabb|a**

3 1

gdyż:

- Zawsze rozpoznawany i uzgadniany jest token odpowiadający możliwie najdłuższemu leksemowi.

Specyfikacja analizatora leksykalnego (3)

Przykład:

a	{akcja_1}
abb	{akcja_2}
a^*b^+	{akcja_3}

Analizowany łańcuch: abba

Niektóre możliwe interpretacje: **abb|a**, **abb|a**
2 1   3 1

Poprawna interpretacja: **abb|a**
2 1

gdyż:

- W przypadku, gdy ten sam leksem odpowiada więcej niż jednemu tokenowi, uzgadniany jest token odpowiadający najwcześniejszej z „pasujących" pozycji specyfikacji.

Izolowane automaty deterministyczne

wzorzec_1	{akcja_1}
wzorzec_2	{akcja_2}
……….	…….
wzorzec_n	{akcja_n}

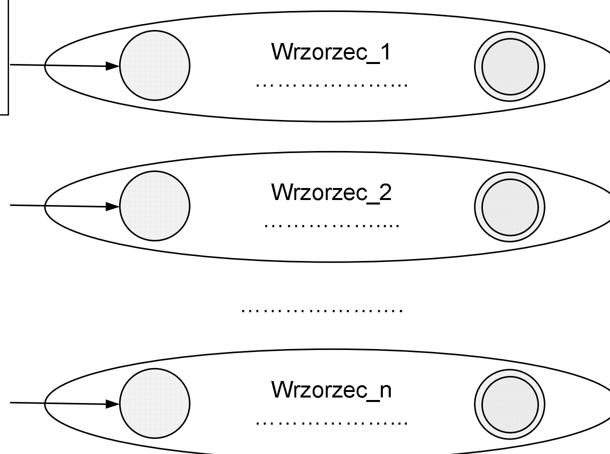

Najprostsza implementacja – algorytm z powrotami

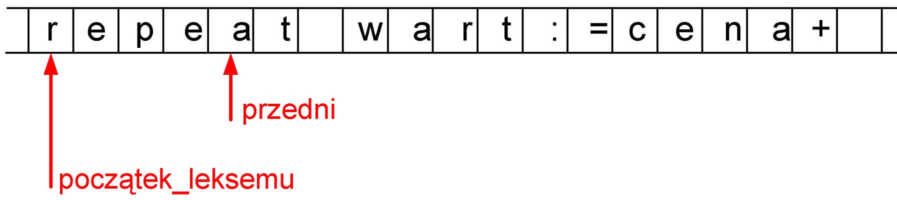

Kombinowany automat niedeterministyczny

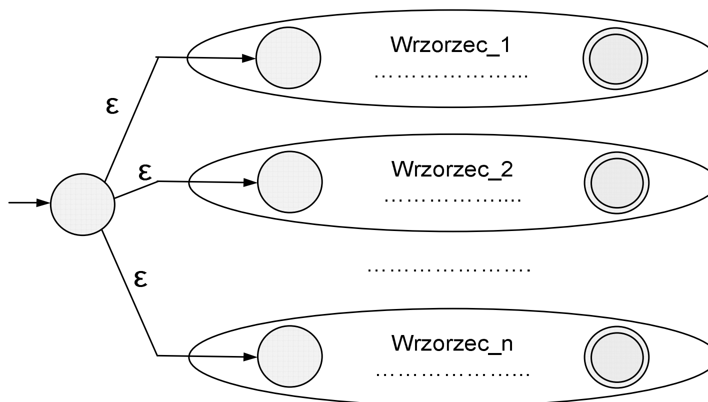

Automat deterministyczny

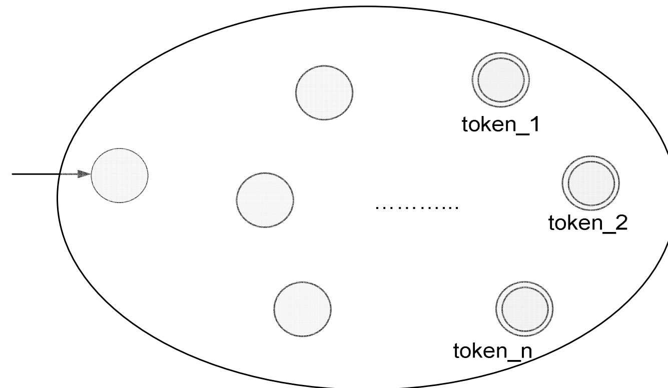

Budowa automatu skończonego (1)

a {akcja 1}
abb {akcja 2}
a^*b^+ {akcja 3}

pojedyncze NFA

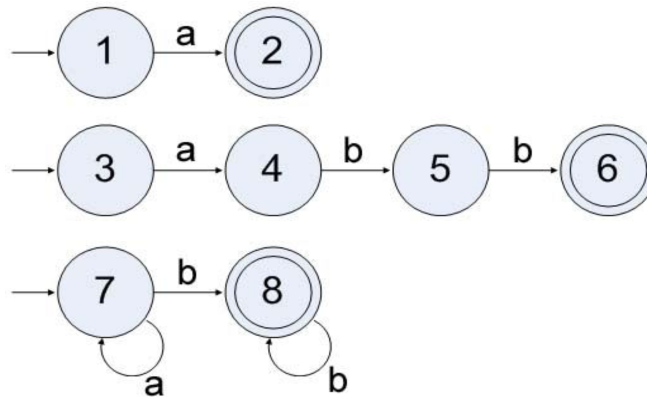

Budowa automatu skończonego (2)

a {akcja 1}
abb {akcja 2}
a^*b^+ {akcja 3}

kombinowany NFA

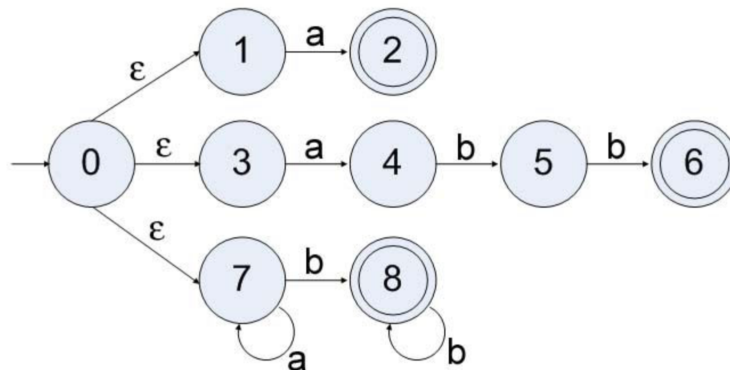

Budowa automatu skończonego (3)

a {akcja 1}
abb {akcja 2}
a^*b^+ {akcja 3}

NFA→DFA

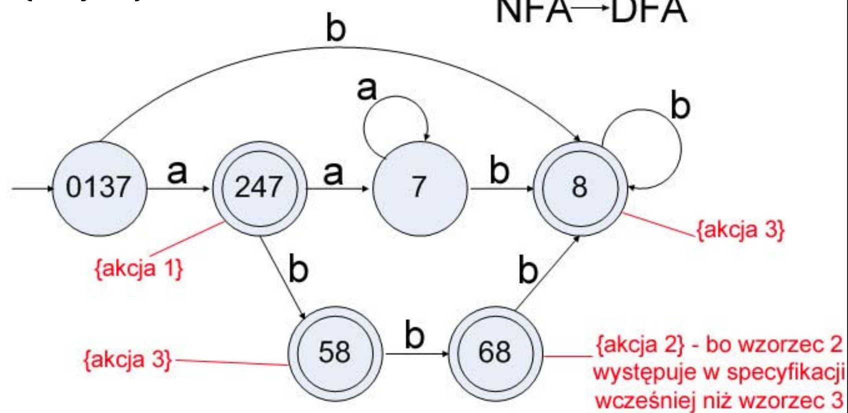

Budowa automatu skończonego (4)

a {akcja 1}
abb {akcja 2}
a^*b^+ {akcja 3}

optymalizacja DFA

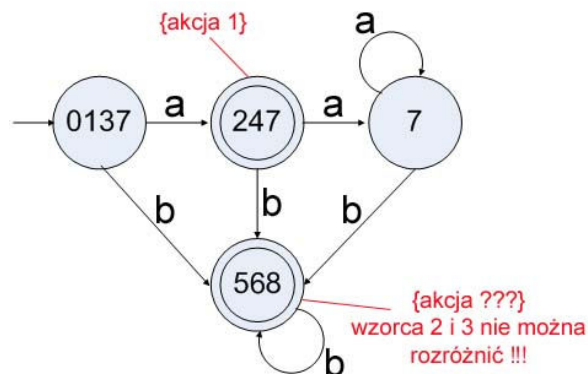

Implementacja skanera (1)

Wymagania:

- \- minimalna ilość operacji przypadających na jeden znak czytany z wejścia
- \- rozsądna zajętość pamięci

Sposoby realizacji:

(a) schemat blokowy analizatora ≡ graf automatu (stan jest wtedy miejscem w programie, np. etykietą; dużo if-ów, case-ów, ewentualnie skoków; skomplikowany schemat blokowy działań; utrudniona automatyczna generacja tekstu źródłowego programu analizatora; organizacja czasochłonna)

Implementacja skanera (2)

- **Organizacja bufora wejściowego**

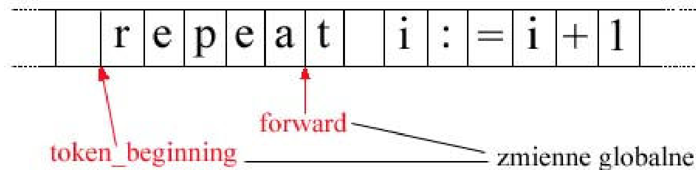

- **Zmienne globalne**

state - aktualny stan analizatora
start - aktualny stan początkowy wskazujący, który diagram jest aktualnie przeglądany
lexical_value - drugi „składnik" tokenu, jego atrybut

- **Funkcje pomocnicze**

input() - zwraca kolejny znak tekstu analizowanego, przesuwa *forward* jeden znak do przodu
unput() - „oddaje" znak do bufora, przesuwa *forward* jeden znak do tyłu
err_recover() - sygnalizacja błędu, poszukiwanie początku następnego tokenu

Implementacja skanera (3)

```
token nexttoken()
{
    while(1)
    {
        switch(state)
        {
            case 0: c = input();
                if (c==blank || c==tab || c==newline)
                {
                    state=0;
                    token_beginning++;
                }
                else if (c=='<') state = 1;
                else if (c=='=') state = 5;
                else if (c=='>') state = 6;
                else state = fail();
                break;
```

Implementacja skanera (4)

```
case 1: c = input();
        if (c=='=') state = 2;
        else if (c=='>') state = 3;
        else state = 4;
        break;
case 2: token_beginning = forward;
        lexical_value=LE;
        return (REL_OP);
        …/*cases 3-8 here*/
```

Implementacja skanera (5)

```
case 9: c = input();
        if (isletter(c)) state = 10;
        else state = fail();
        break;
case 10: c = input();
        if (isletter(c)) state = 10;
        else if (isdigit(c)) state = 10;
        else state = 11;
        break;
case 11: unput();
        token_beginning = forward;
        install_id();
        return (gettoken());
        …/*cases 12-21 here*/
        }
    }
}
```

Implementacja skanera (6)

Procedura fail()

```
int state = 0, start = 0;
int lexical_value;
int fail()
{
    forward = token_beginning;
    switch (start)
    {
        case 0: start = 9;
                break;
        case 9: start = 12;
                break;
        case 12: err_recover();
                break;
    }
    return (start);
}
```

i	f	▿	s	t	<	=	1	.	2	5	E	4	▿	t	h	e	n

token_beginning forward

Implementacja skanera (7)

(b) struktura listowa dla określenia funkcji przejścia (organizacja bardziej zwarta i regularna, łatwiejsza do automatycznej generacji; ale także czasochłonna)

Implementacja skanera (8)

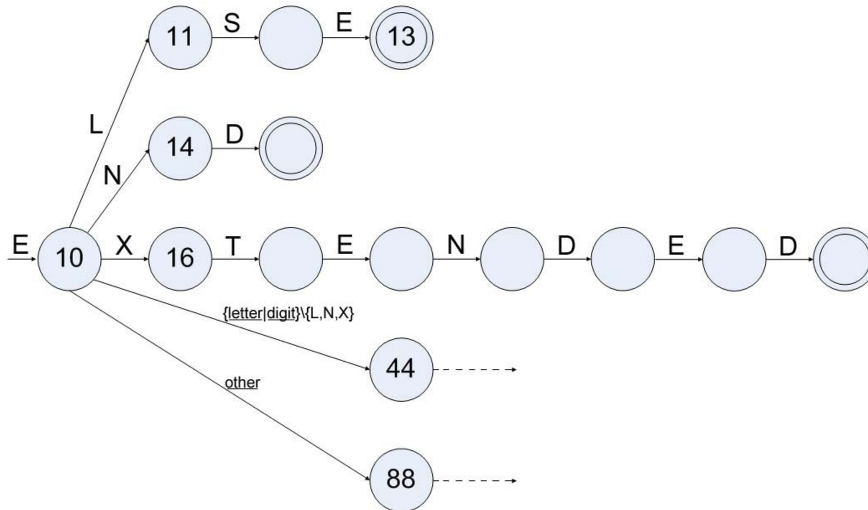

Implementacja skanera (9)

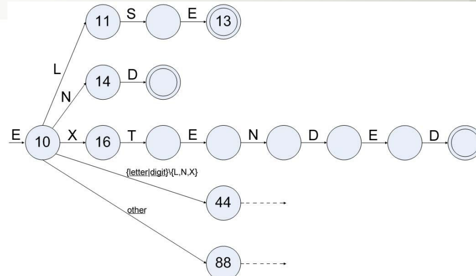

State	Action	Check
…	…	…
10	input()	1000
…	…	…
13	return(else)	(start state)
…	…	…

Check	input char.	yes=next state	no=check
1000	L	11	1001
1001	N	14	1002
1002	X	16	1003
1003	letter digit	44	1004
1004	other	88	

najczęściej występujące przypadki przejść muszą być umieszczone po kontroli przypadków szczególnych, czyli na końcu listy

Implementacja skanera (10)

(c) dwuwymiarowa tablica do realizacji funkcji przejścia
(organizacja efektywna czasowo, ale bardzo pamięciochłonna; duża regularność i łatwość automatycznej generacji)

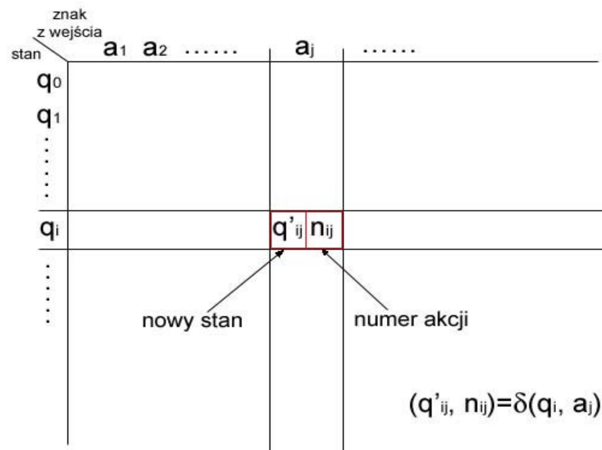

Implementacja skanera (11)

(d) organizacja mieszana

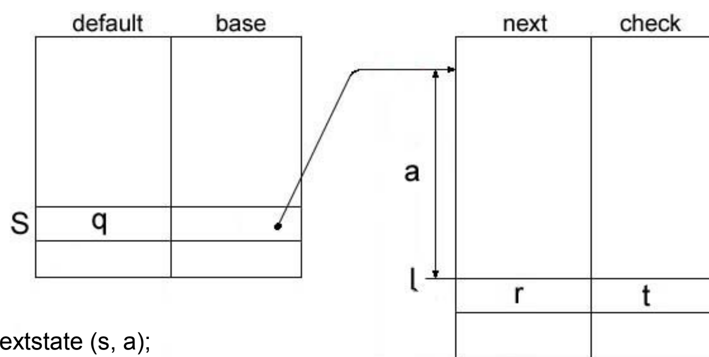


```
procedure nextstate (s, a);
        l:=base[s]+a;
        if check[l]=s then
                return next[l]
        else
                return nextstate (default[s], a);
```

Implementacja skanera (12)

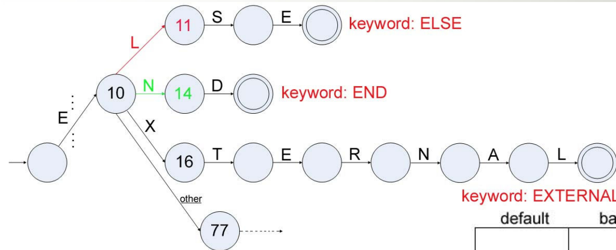

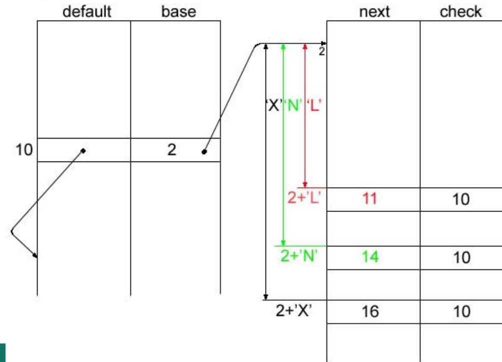

(organizacja stanowiąca kompromis pomiędzy dużą pamięciochłonnością organizacji czysto tablicowej (c), a czasochłonnością metod opartych na listach (b); wadą metody jest skomplikowany algorytm budowania tablic „base", „default", „next" i „check")

Generatory analizatorów leksykalnych

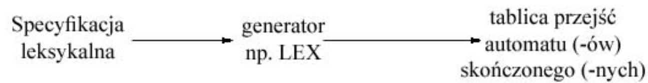

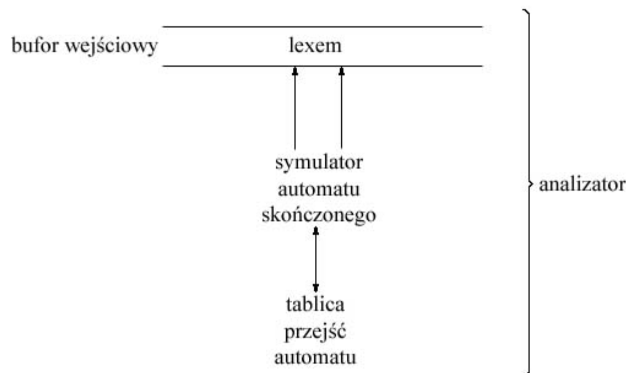

Generatory analizatorów leksykalnych

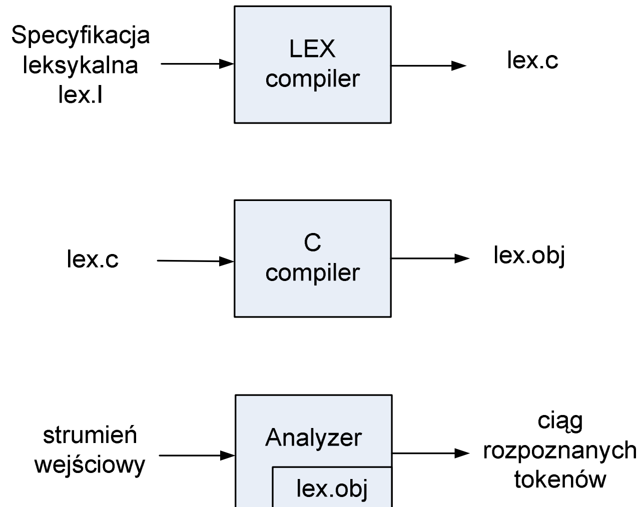

Generatory analizatorów leksykalnych i syntaktycznych

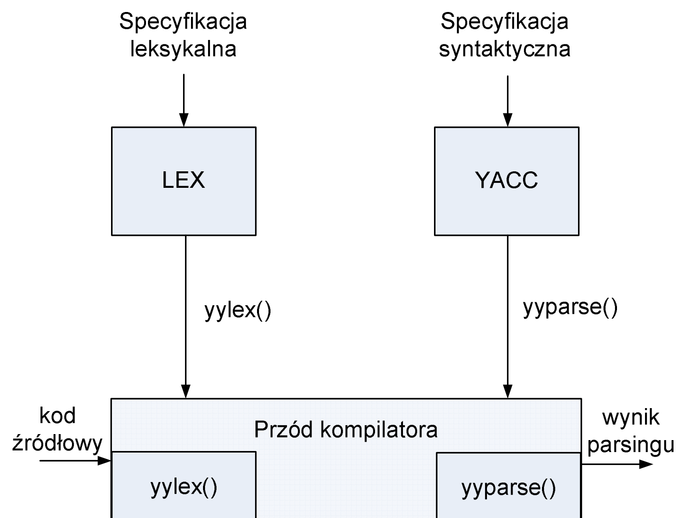

„Język” tworzenia specyfikacji leksykalnych

x	znak „x”
„x”	znak „x” nawet gdy x jest operatorem
\x	znak „x” nawet gdy x jest operatorem
[xy]	znak „x” lub „y”
[x-z]	znak „x” lub „y” lub „z”
[^x]	dowolny znak z wyjątkiem „x”
.	dowolny znak z wyjątkiem „\n”
^x	znak „x” na początku linii
<y>x	znak „x” gdy LEX jest w stanie początkowym „y”
x$	znak „x” na końcu linii
x?	0 lub 1 wystąpienie „x”
x*	0, 1, 2,… wystąpień „x”
x+	1, 2,… wystąpień „x”
x|y	„x” lub „y”
(x)	„x”
x/y	„x”, ale wtedy, gdy występuje przed „y”
{xx}	wyrażenie regularne opisane w sekcji deklaracji
x{m,n}	m, m+1,… ,n wystąpień „x”